

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: ارزشیابی آموزشی

گروه علوم انسانی

مصوبه هشتصد و پنجاه و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۳/۷/۲۰

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته ارزشیابی آموزشی

کمیته تخصصی: علوم تربیتی

گرایش:

گروه: علوم انسانی

رشته: ارزشیابی آموزشی

دوره: کارشناسی ارشد

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و پنجاه و هفتمین جلسه مورخ ۹۳/۷/۲۰ با برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته ارزشیابی آموزشی موافقت کرد.

این برنامه براساس نامه شماره ۹۳/۸۳۶۶۵/دش مورخ ۹۳/۶/۲۳ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی شورای عالی انقلاب فرهنگی برای مدت دو دوره در دانشگاه تهران مصوب و در صورت موفقیت برنامه و عدم مشکل اشتغال برای فارغ‌التحصیلان این رشته مجوز دوره تمدید خواهد شد.

جعفر میلی منفرد

سر

نایب رئیس شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

عبدالرحیم نوهد ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

سازمان

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل درس‌های

دوره کارشناسی ارشد

ارزشیابی آموزشی

(Educational Evaluation)

گروه علوم انسانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

فصل اول

مشخصات کلی برنامه

نظامهای آموزشی از جمله مهمترین نهادهای یک جامعه منظور می شوند که به آموزش و پرورش و نیز تربیت و آماده ساختن نیروی انسانی می پردازند. به طور کلی، این نظامها باید در راستای اهداف اشان نسبت به پاسخگویی به نیازهای واقعی جامعه در زمینه های مختلف از کارآمدی و اثر بخشی لازم برخوردار باشند. لازمه این امر آن است که هر نظام آموزشی، خواه در آموزش رسمی و خواه در آموزش مداوم، از کیفیت لازم برخوردار باشد.

در اسناد بالا دستی (قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سند چشم انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴، برنامه ۵ ساله پنجم توسعه، و سند نقشه علمی کشور) به توسعه آموزشی و علمی کشور اهمیت خاصی داده شده است. این اهمیت در صورتی از اندیشه به عمل در می آید که علاوه بر تدوین برنامه های توسعه نظام های آموزشی کشور سازو کارهای لازم برای پایش و ارزیابی کیفیت این برنامه ها وجود داشته باشد.

برای ارتقاء مستمر کیفیت هر نظام آموزشی، استقرار یک سیستم کارآمد ارزیابی که از متن نظام و ضرورت های آن برخاسته و منطبق با ویژگی های آن نظام باشد، ضرورت دارد. افراد کار آزموده در سنجش و ارزشیابی آموزشی در هر نظامی می توانند از طریق سازو کارهای یادشده به ارزیابی دروندادها، فرایند ها، برونداد های واسطه ای و نهائی باری دهند و ارتقاء کیفیت کل نظام آموزشی را فراهم آورند.

به عبارت دیگر، در هر نظام آموزشی که سازو کار ارزشیابی با مدیریت آن نظام بهم تنیده شده باشد، می توان از آن برای تحقق هدفهای آن نظام استفاده کرد. اما، این امر مستلزم وجود کارشناسان توانمند در ارزشیابی آموزشی است.

از ارزشیابی جهت انجام امور یا پاسخ دادن به پرسش هائی، از جمله موارد زیر، استفاده می شود: هدفگذاری و نظارت بر چگونگی تحقق هدفها؛ مشخص کردن این که افراد تا چه اندازه مسئولیتهای محوله را به انجام می رسانند؛ تا چه برنامه های درسی و آموزشی (مصوب، اجراشده، و کسب شده) در جهت دستیابی به هدفهای یادگیری قرار دارند؛...؛ نظام اطلاعات مدیریت آموزشی چگونه است و تا چه اندازه تحقق هدفهای نظام آموزشی را تسهیل می کند.

دوره کارشناسی ارشد ارزشیابی آموزشی، به منظور آماده ساختن دانشجویان برای مشاغل مربوط به امور ارزشیابی در نظامهای آموزش همگانی قبل از دانشگاه و نیز نظامهای دانشگاهی تدوین شده است. دانش‌آموختگان این دوره، به ویژه، می‌توانند برای بهبودی برنامه‌ها و موسسه‌های آموزشی فعالیت کنند. طیف این موسسه‌ها دربردارنده دبستان تا آموزش عالی، آموزش پزشکی، آموزش فنی و حرفه‌ای و سایر آموزش‌های تخصصی، و نیز سازمانها و نهادهای آموزشی دولتی و غیر دولتی است. به عبارت دیگر، دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد ارزشیابی آموزشی، به طور کلی، می‌توانند برای بهبود فعالیت‌های مرتبط با آموزش و یادگیری فعالیت کنند. دستاوردهای یادگیری این دوره در بخش بعد ارائه شده است.

۲- هدف دوره

تربیت افراد کارآزموده و با صلاحیت در زمینه نظریه‌ها و اصول اندازه‌گیری آموزشی و نیز نظریه و روشهای ارزیابی آموزشی به منظور به کار بستن این نظریه‌ها و روش‌ها در نظام آموزشی کشور.

2-2- تعریف دوره، مشاغل مورد احراز دانش‌آموختگان و نقش آنان

این دوره در سطح کارشناسی ارشد، به تربیت نیروی انسانی مورد نیاز نظام‌های نظارت و ارزیابی و تضمین کیفیت آموزشی در نهادها و برنامه‌های آموزشی می‌پردازد. دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند به عنوان کارشناس ارزیابی کیفیت در نظام‌های آموزش عالی امور مربوط به اندازه‌گیری و ارزیابی کیفیت را انجام دهند. برخی مشاغل دیگر که آنان می‌توانند بر عهده گیرند به شرح زیر است: کارشناس نظارت و ارزشیابی آموزشی در وزارتخانه‌های ذی ربط؛ کارشناس برنامه ریزی و ارتقاء کیفیت آموزش نیروی انسانی در بخش‌های ذی ربط در سازمان‌ها و نهادهای تولیدی و خدماتی؛ پژوهشگر در موسسه‌های تحقیقات آموزشی و تربیتی، سنجش آموزش و نیز مراکز مرتبط با یادگیری مداوم؛ و نیز کارشناس نیازسنجی و برنامه ریزی آموزشی. نقش دانش‌آموختگان این دوره در نیازسنجی آموزشی، همکاری در برنامه ریزی‌های درسی و آموزشی، طراحی و اجرای سیستم‌های ارزیابی و ارتقاء کیفیت یادگیری در سطح کلاس درس و برنامه‌های درسی و آموزشی قابل ملاحظه است. همچنین، آنان می‌توانند در طراحی و اجرای سیستم‌های نظارت و ارزیابی دانشگاهی نقش مورد انتظار را ایفا نمایند.

۴-۲- توانمندی های دانش آموختگان

در پایان این دوره از دانش آموختگان انتظار می رود دستاورد های ذیل را حاصل کرده باشند.

فهرست دستاوردهای یادگیری دانش آموختگان دوره کارشناسی ارشد ارزشیابی آموزشی

در پایان دوره کارشناسی ارشد ارزشیابی آموزشی، از دانش آموختگان انتظار می رود بتوانند:

۱. نیازسنجی آموزشی برای طراحی فرایندهای یاددهی-یادگیری در نظام های آموزشی را به عمل آورند.
۲. ساز و کارهای ارزیابی تکوینی را برای ارتقاء کیفیت و بهبود عملکرد یادگیری در یک نظام یاددهی-یادگیری طراحی کنند.
۳. برای ارزشیابی کیفیت یک نظام آموزشی، الگوی مناسب ارزشیابی را تشخیص دهند، داده و اطلاعات لازم را برای انجام ارزشیابی تعیین کنند.
۴. ابزار اندازه گیری برای گردآوری داده های لازم به منظور سنجش عوامل را مشخص کرده و در صورت لزوم تدوین کنند.
۵. آزمون های مناسب برای سنجش آموخته های یادگیرندگان در یک دوره آموزشی را طراحی و تدوین کنند.
۶. برای ارزشیابی و اعتبارسنجی یک نظام آموزشی، الگوی مناسب را تشخیص داده، داده های لازم را گردآوری، تنظیم و تحلیل کنند.
۷. با استفاده از داده ها و اطلاعات مورد نیاز، که در دسترس است، درباره کیفیت یک نظام آموزشی قضاوت به عمل آورند.
۸. با در دست داشتن داده ها و اطلاعات مربوط به ارزیابی درونی یک نظام آموزشی، فرایند ارزیابی برونی کیفیت را هدایت کنند و گزارش آن را تدوین کنند.
۹. به منظور ارتقاء کیفیت یک نظام آموزشی، بر اساس نتایج ارزشیابی یک برنامه راهبردی تدوین کنند و اقدام برای بهبودی عملکرد را پیشنهاد نمایند.

۳ - ساختار دوره :

۱-۳. طول دوره و ترکیب دروس

طول دوره کارشناسی ارشد ۲ سال است. نظام آموزشی آن نیز واحدی بوده و کلیه دروس نظری و عملی در مدت چهار نیمسال تحصیلی ارائه و برگزار می شود.

طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته بوده و حداقل زمان لازم برای هر واحد درسی نیز یکساعت در هفته می باشد.

۲-۳. واحدهای درسی

- واحدهای درسی جبرانی: ۸ واحد

- واحدهای درسی الزامی ۲۲ واحد به شرح زیر:

-دروس اصلی: ۱۲ واحد درسی
-دروس تخصصی: ۸ واحد درسی

- واحدهای درسی اختیاری: ۶ واحد

(دروس اختیاری شش واحد است که از میان ۱۰ واحد درسی انتخاب می شود)

- پایان نامه ۶ واحد درسی

جمع ۳۲ واحد

در جدول های (۱) تا (۳) فهرست درس های جبرانی، اصلی و تخصصی عرضه شده است. همچنین در جدول (۴) فهرست درس های اختیاری داده شده است. دانشجویان می توانند از ۵ درس اختیاری ۳ درس را با توجه به علائق

حرفه ای انتخاب کنند. بالاخره، در جدول (۵) رابطه میان دستاوردهای یادگیری و نقش هر درس در پرورش این دستاوردها نشان داده شده است.

۳-۳. شرایط پذیرش دانشجو، مواد و ضرایب امتحان

با توجه به هدف دوره، که تربیت نیروی انسانی برای اشتغال در فعالیت های مربوط به ارتقاء کیفیت فرایند ها و برون دادهای نظام آموزشی کشور (اعم از آموزش قبل از دانشگاه، آموزش دانشگاهی، آموزش ضمن خدمت و آموزش مداوم) است، در این دوره دانش آموختگان دوره های کارشناسی از رشته های مختلف علوم پایه، مهندسی و علوم اجتماعی و رفتاری می توانند به عنوان داوطلب در آزمون ورودی شرکت کنند.

مواد درسی آزمون ورودی و ضرایب آن به شرح زیر است:

- زبان خارجه تخصصی با ضریب ۲

- روش های آما راستنباطی با ضریب ۳

- روش تحقیق در علوم تربیتی با ضریب ۲

- اندازه گیری و سنجش در علوم تربیتی با ضریب ۳

- برنامه ریزی درسی و آموزشی با ضریب ۱

- مبانی و اصول تعلیم و تربیت با ضریب ۱

فصل دوم

جدول درس‌ها

جدول ۱: درس های جبرانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	روانشناسی تربیتی	۲	۳۲	—	۳۲
۲	روش های آماری میانی	۲	۳۲	—	۳۲
۳	روشهای تحقیق در علوم تربیتی	۲	۳۲	—	۳۲
۴	جبر خطی	۲	۳۲	—	۳۲

جدول ۲: درس‌ها و واحدهای اصلی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	جمع	نظری	عملی	تعداد ساعت		پیشنیاز (کد درس)
						نظری	عملی	
۱۱	نظریه کلاسیک اندازه گیری آموزشی	۲	۲	۲	—	۳۲	—	۱
۱۲	نظریه سوال-پاسخ در اندازه گیری آموزشی	۲	۲	۲	—	۳۲	—	۲
۱۳	روش‌های پیشرفته تحقیق در علوم تربیتی (کیفی و آمیخته)	۳	۳	۲	۱	۳۲	۳۲	۳
۱۴	مدل‌ها و نظریه‌های ارزشیابی	۲	۲	۲	—	۳۲	—	۳
۱۵	روش‌های آماری چند متغیری کاربردی	۳	۳	۲	۱	۳۲	۳۲	۲ و ۴
جمع		۱۲	۱۲	۱۰	۲	۱۶۰	۶۴	

جدول ۳: درس ها و واحدهای تخصصی

پیشنیاز (کد درس)	جمع	تعداد ساعت		نظری	عملی	تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری					
۲ و ۱	۲	-	۳۲	۲	—	۲	مطالعه تطبیقی در ارزیابی نظام ها و برنامه های آموزشی	۱۶
۳	۲	-	۳۲	۲	—	۲	ارزشیابی و توسعه حرفه ای مدرسان در نظام های آموزشی	۱۷
۱۷	۲	-	۳۲	۲	—	۲	مدیریت کیفیت در نظام های آموزشی	۱۸
۱۵	۲	۶۴	-	—	۲	۲	سمینار پژوهش در مسایل ارزشیابی آموزشی	۱۹
	۸	۶۴	۹۶	۶	۲	۸	جمع واحدهای تخصصی	
	۶			۶		۶	پایان نامه	-
	۱۴			۲		۱۴	جمع	

جدول ۴: درس ها و واحدهای اختیاری

کد درس	نام درس	تعداد واحد	عملی	نظری	جمع	پیشنیاز (کددرس)
۲۰	سمینار پژوهش در مسایل بهبود کیفیت دستاوردهای یادگیری در آموزش عالی	۲	—	۲	۲	۱۴ و ۱۶
۲۱	سمینار در ارزیابی عملکرد سازمانهای آموزشی	۲	—	۲	۲	۱۴
۲۲	سمینار در ارزیابی کیفیت محیط های یادگیری غنی شده به وسیله فناوری	۲	—	۲	۲	۳ و ۴
۲۳	برنامه ریزی استراتژیک در نظام آموزشی	۲	—	۲	۲	۱۹
۲۴	سیستم های اطلاعات مدیریت آموزشی	۲		۲	۲	۲ و ۳
جمع		۱۰		۱۰	۱۰	

(دانشجو باید از میان ۱۰ واحد درسی یاد شده ۶ واحد انتخاب کند.)

فصل سوم

سرفصل درس‌ها

نظریه کلاسیک اندازه گیری آموزشی و کاربرد آن در ارزشیابی آموزشی

(کد درس ۱۱ / پیشنیاز ۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با نظریه کلاسیک اندازه گیری و استفاده از آن در ارزشیابی (ارزیابی)

سرفصل دروس: ۳۲ ساعت

- اصول و تعاریف و کاربردهای اساسی اندازه گیری و کاربرد آنها در ارزشیابی

- مفروضه های نظریه کلاسیک اندازه گیری، نتایج حاصله از مفروضه ها، کاربرد نتایج حاصله در توجیه مفاهیم مختلف اندازه گیری، روشهای برآورد پارامترهای نظریه کلاسیک (نمره حقیقی، انحراف خطا،...)

- روشهای مختلف برآورد پایایی (اجرای مجدد تست، تستهای موازی و معادل، ثبات درونی با تقسیم آزمون به چند ریز آزمون، سازگاری درونی حالت کلی،...)

- انواع اعتبار آزمون (اعتبار محتوی، پیش بین، وابسته به ملاک، اعتبار سازه)

منابع:

- اناستازی، الف (۲۰۰۵). روان آزمایی؛ ترجمه محمد نقی براهنی (۱۳۶۳). تهران: انتشارات دانشگاه تهران

- مری جی، آلن؛ وندی ام. بین (۴)، مقدمه ای بر نظریه های اندازه گیری (روانسنجی) ترجمه علی دلاور (۱۳۸۹). چاپ چهارم، تهران: سمت.

Brennan, R. L. (Ed). (2006). **Educational Measurement**. (4th ed). Washington, D. C.: National Council on Measurement in Education.

Shultz, K. S. & Whitney, D. J. (2005). **Measurement Theory in Action** (case studies and exercises). London: Sage

نظریه سؤال - پاسخ در اندازه گیری آموزشی و کاربرد آن در ارزشیابی آموزشی

(کد درس ۱۲/پیشنیاز ۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با نظریه های جدید آزمون سازی و تحلیل سوالات

سرفصل درس: ۳۲ ساعت

- تفاوت بین نظریه های جدید آزمون سازی و نظریه کلاسیک

- مفاهیم، مدل ها و ویژگی های مدل های نظریه سوال-پاسخ

- برآورد پارامترهای سوال و توانایی

- سنجش برازش داده ها با مدل

- مقیاس توانایی

- انواع آگاهی سوال و آزمون

- ساخت آزمون

- تعیین سوگیری در سوالات آزمون

- همتراز سازی نمرات آزمون ها

- سنجش انطباقی کامپیوتری

منابع

۱- امیرستون، س.الف. و رابرت، الف.ب. (۲۰۰۰). روانسنجی برای روان شناسان. ترجمه حسن پاشا شریفی و همکاران. تهران: انتشارات رشد.

۱- همبلتون، رونالد. ک و سوامیناتان، اچ. جین راجرز (۱۳۸۹). مبانی نظریه سوال-پاسخ. تهران: ترجمه دکتر محمد رضا فلسفی نژاد، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.

۲- بیکر، فرانک، بی. (۱۳۸۱). پایه های اساسی نظریه سوال-پاسخ. ترجمه دکتر حیدرعلی هومن و علی عسکری، تهران، نشر پارسا

روش های پیشرفته تحقیق در علوم تربیتی

(کد درس ۱۳ / پیشنیاز ۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری و عملی

هدف: تقویت دانش و مهارت دانشجویان در انجام پژوهش های کیفی و آمیخته در سطح پیشرفته و آماده سازی آنان برای تدوین و اجرای طرح های تحقیق مورد نیاز سنجش در نظام های آموزشی

سرفصل دروس: ۳۲ ساعت

- ۱- فلسفه علم و ویژگی های دیدگاه های فلسفی معرفت شناختی
- ۲- زیربنای نظری روش های تحقیق کیفی، کمی و آمیخته
- ۳- منابع شناخت و ویژگی های آن ها
- ۴- روش شناسی علمی و ویژگی های آن
- ۵- انواع طرح های پژوهش کیفی در علوم تربیتی
- ۶- طراحی تحقیق به روش کیفی در علوم تربیتی
- ۷- چگونگی گردآوری و تحلیل داده ها در پژوهش کیفی
- ۸- نقش اقدام پژوهی در پرورش ویژگی های حرفه ای مدرسان
- ۹- طرح های تحقیق آمیخته
- ۱۰- تطابق همگونی یافته ها
- ۱۱- کیفیت طرح های تحقیق کیفی و آمیخته
- ۱۲- جایگاه اخلاق در پژوهش

منابع:

- بازرگان، عباس. (۱۳۹۱). مقدمه ای بر روش های تحقیق کیفی و آمیخته. تهران: نشر دیدار
- کرسول، ج. دبلیو. پلاتو کلارک (۲۰۰۷). روش های پژوهش ترکیبی. ترجمه علیرضا کیامنش و جاوید سرایی (۱۳۹۰). تهران: جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی

- Tashakkori, A., & Teddlie, C. (Eds.). (2010). **Handbook of Mixed Methods in Social and Behavioral Research**. (2nd ed) Thousand Oaks, CA: Sage
- Hitler, T, & Cresswell, J. W. (2011). **The Handbook of Scholarly Writing Publishing**. Thousand Oaks, CA: Sage

مدل ها و نظریه های ارزشیابی آموزشی

(کد درس ۱۴ / پیشنیاز ۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با نظیه ها و رویکردهای مختلف ارزشیابی در نظام های آموزشی و درسی

سرفصل دروس: ۳۲ ساعت

۱- تعریف ارزشیابی و پایه های ارزشیابی در نظام های آموزشی

۲- ماهیت نظریه ارزشیابی برنامه

۳- ارزشیابی و تعیین استاندارد برای ارزشیابی برنامه ها و موسسات

۴- مدل های ارزشیابی و طبقه بندی های آنها

۵- مدل های کمی ارزشیابی

۶- مدل های کیفی ارزشیابی

۷- مدل های ترکیبی ارزشیابی

۸- خرا ارزشیابی

۹- ابزارها و کاربرد آنها در ارزشیابی

۱۰- طراحی نظام پایگاه داده جهت ارزشیابی

۱۱- تدوین گزارش ارزشیابی

منابع:

- عسکری، علی (۱۳۹۰). روانسنجی، گستره و مبانی (به مناسبت نکوداشت دکتر حیدرعلی هومن) تهران: سمت

-Stufflebeam, D.L., Shinkfield, A. J.(2007). Evaluation theory, models, and application. John Wily & Sons, INC

روش های آماری چند متغیری کاربردی

(کد درس ۱۵ / پیشنیاز ۴۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با مبانی نظری و روش های تحلیل چند متغیری و کاربرد آنها در ارزشیابی

سرفصل دروس: ۳۲ ساعت

- مفاهیم اساسی در تحلیل چند متغیری داده ها

- آزمون های مقایسه میانگین داده های چند متغیری یک نمونه

- آزمون های مقایسه میانگین های داده های چند متغیری دو نمونه

- تحلیل واریانس چند متغیری

- تحلیل ممیز

- همبستگی کانونی

- تحلیل مولفه های اصلی

- مثال هایی از کاربرد روشهای چند متغیری در نظامهای آموزشی.

منابع:

- هومن، حیدر علی (۱۳۸۰) تحلیل داده های چند متغیری در پژوهش رفتاری: نشر رسا.

- منصورفر، کریم (۱۳۸۸). روش های آماری پیشرفته همراه با برنامه های کامپیوتری. تهران: انتشارات دانشگاه تهران

- لاورنس اس. م. - گلن گامست - الف. جی. (۲۰۰۶). پژوهش چند متغیری کاربردی. ترجمه حسن پاشا شریفی و

دیگران (۱۳۹۱). تهران: رشد

مطالعه تطبیقی در ارزیابی سیستم ها و برنامه های آموزشی

(کد درس ۱۶/ ۲۰۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با نظام های آموزشی کشورهای مختلف جهان با تاکید بر سیستم های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، برنامه و موسسه ای

سرفصل درس: ۳۲ ساعت

- تعریف، ماهیت و فواید مطالعات تطبیقی در نظام های آموزشی

- دوره های تحول مطالعات تطبیقی در نظام های آموزشی

- ملاک های زوال مطلوب در نظام های آموزشی

- ساختار و کارکرد های نظام های آموزشی کشورهای مختلف در سطوح مختلف تحصیلی

- سیستم های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در سطوح ابتدایی تا متوسطه در کشورهای مختلف جهان

- سیستم های ارزشیابی کشورهای مختلف جهان در سطح آموزش عالی

منابع:

گوته، ک.؛ تاردیف، م. (۱۹۹۶). پداگوژی: علم و هنر یاددهی-یادگیری (از دوران باستان تا کنون). ترجمه فریده مشایخ. (۱۳۹۲). تهران: سمت.

- Bray, M., Adamson, B., Mason, M. (2007) **Comparative education research: approach and methods**, Hong Kong: Comparative Education Research Centre (CERC)
- Rihoux, B. and C. C. Ragin, (2009). **Configurational Comparative methods**. Thousand Oaks: Sage

ارزشیابی و توسعه حرفه ای مدرسان در نظام های آموزشی

(کد درس ۱۷ / پیشنیاز ۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با رویکردها، روشها و فواید ارزشیابی عملکرد مدرسان در نظام های آموزشی

سر فصل درس: ۳۲ ساعت

- ماهیت عملکرد مدرسان در نظام های آموزشی
- رابطه عملکرد مدرسان و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان
- رویکردهای مختلف به ارزشیابی عملکرد مدرسان
- تعیین استانداردهای عملکرد مدرسان در نظام های آموزشی
- روش های مختلف سنجش عملکرد مدرسان
- نقش توسعه حرفه ای مدرسان در بهبودی عملکرد آنان
- سیستم های مختلف توسعه حرفه ای مدرسان

منابع

- Darling-Hammond, L. (2010). *Evaluating teacher effectiveness: How teacher performance assessments can measure and improve teaching*. Center for American Progress
- Danielson, C. F. & Mc Great, T. L. (2000) *Teacher Evaluation: To Enhance Proficiency practice*. (ISBN- 13-978-0-87120-380-9)
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1988) *The Personnel Evaluation standards: How to Assess Systems for Evaluating Educators*. Thousand Oakes, CA, Corwin Publications

مدیریت کیفیت در نظام‌های آموزشی

(کد درس ۱۸ / پیشنیاز ۱۷)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: بررسی سابقه تاریخی ارزیابی و مدیریت کیفیت در سطح بین‌المللی؛ مفهوم مدیریت کیفیت در آموزش؛ نقش بافت اجتماعی-اقتصادی کشورها در ساختار سازی برای ارزیابی و مدیریت کیفیت در آموزش؛ نقش ارزیابی و مدیریت کیفیت در تحول سازمانی نظامهای آموزشی.

سرفصل دروس: ۳۲ ساعت

- بافت اجتماعی-اقتصادی کشورها و نقش نظامهای آموزشی (به عنوان نوعی ویژه از سازمانهای اجتماعی) در توسعه کشورها
- مفاهیم اساسی در مدیریت کیفیت در آموزش
- عناصر رویکردهای تحول گرا در نظامهای آموزش و نقش آن‌ها در خودگردانی و پاسخگویی
- مدیریت کیفیت به عنوان رویکردی برای ایجاد تحول سازمانی در نظامهای آموزشی
- مدل‌های اصلی مدیریت کیفیت در آموزش
- ارزیابی و مدیریت کیفیت: وسیله‌ای برای طراحی سیستمها و شیوه‌های حفظ و ارتقای کیفیت در موسسه‌های آموزشی
- مدیریت کیفیت به عنوان ابزاری برای افزایش شفافیت و پاسخگویی در موسسه‌های آموزشی
- یافته‌های آخرین پژوهش‌ها درباره مدیریت کیفیت در موسسه‌های آموزشی.

منابع:

- بریتان، جان و شاه، تارلا (۲۰۰۰). مدیریت کیفیت در آموزش عالی. ترجمه کیوان صالحی و همکاران (۱۳۹۰). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- Knowles, g. (2010) Managing Quality in the 21th century, principles, and practice. (ISBN 978-87-403-0077-2)

سمینار کارورزی در شناسایی و حل مسایل ارزشیابی آموزشی (کد ۱۹ / پیشنهاد ۱۵)

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری - عملی

هدف: آشنایی دانشجویان با مسایل اصلی اندازه گیری و ارزیابی در نظام های آموزش قبل از دانشگاه و نظام های آموزش عالی، آشنایی با راه حل های اشاعه فرهنگ ارزیابی و ارتقاء کیفیت و نیز چگونگی فائق آمدن بر مسایل روانشناختی / فرهنگی و مسایل ساختاری ارزشیابی آموزشی در ایران

سرفصل درس ۳۲ ساعت

موضوعات:

- توصیه های مربوط به ارزیابی نظام های آموزشی در دهه گذشته که به وسیله سازمان های بین المللی نظیر یونسکو و او.ئی.سی.دی. عرضه شده است.
 - مسایل ارزیابی در نظام آموزش ابتدایی، راهنمایی متوسطه
 - مسایل ارزیابی آموخته های دانش آموزان در نظام های قبل از دانشگاه
 - مسایل ارزیابی کیفیت در رشته های مختلف در دانشگاه های جامع
 - مسایل ارزیابی داوطلبان ورود به آموزش عالی
 - مسایل ارزیابی آموخته های دانشجویان در آموزش عالی
 - تجربه های ملی و جهانی در رویارویی با مسایل ارزشیابی
- این درس به صورت سمینار برگزار می شود، به طوری که برای هر مبحث از صاحب نظران و متخصصان بر حسب مورد دعوت می شود و به صورت میزگرد با دانشجویان از طریق تعامل نوشتاری و گفتاری مباحث مطرح می گردد. علاوه بر آن در فرایند تدریس - یادگیری، از دانشجویان درخواست می شود، تا به عنوان بخش عملی درس، در باره مسایل ارزشیابی یکی از زیرنظام های آموزشی یک طرح تحقیق کوچک مقیاس انجام دهند.

منابع:

Stark, J.S. and Thomas ,A. (Eds.).1994. Assessment and Program Evaluation. Boston ,MA: Pearson Custom Publishing

- سایر منابع از جمله وبگاه ها و شبکه های پژوهشی بین المللی ذی ربط، مانند:
 - http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=24425&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
 - <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/how-we-work/accountability/internal-oversight-service/evaluation/evaluation-policy/>
 - <http://ieg.worldbank.org/>
 - <http://www.oecd.org/edu/school/48519807.pdf>
 - http://skills.oecd.org/Survey_of_Adult_Skills_US.pdf

سمینار پژوهش در مسایل بهبود کیفیت دستاوردهای یادگیری در نظامهای آموزشی

(کد درس ۲۰ / پیشنیاز ۱۴ و ۱۶)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با مسایل روز بهبود کیفیت فرایندهای تدریس و یادگیری در نظام های آموزشی کشور به ویژه مشکلات مرتبط با برنامه ریزی و سیاست گذاری در مقطع مختلف نظام آموزشی و نقش طراحی تجربه های یادگیری برای بهبود کیفیت دستاوردهای یادگیری است

سرفصل درس: ۳۲ ساعت

- نظریه های یادگیری (رفتارگرایی، ساخت گرایی، سازاگرایی، عصبی-زیست شناختی) و کاربرد آنها در آموزش عالی
- نقش مدیریت کلاس درس در کاهش و یا رفع مسایل کیفیت یادگیری در آموزش عالی
- نقش ارزیابی اموخته ها در کیفیت یادگیری در آموزش عالی
- چگونگی طراحی تجربه های یادگیری برای افزایش کیفیت یادگیری در آموزش عالی
- برنامه ریزی برای ارتقای کیفیت در سطح دانشگاه/مرکز آموزشی
- نقش دستاوردهای یادگیری با همبازی در ارتقای کیفیت نظام آموزشی
- نقش شبکه کیفیت تدریس-یادگیری در ارتقای کیفیت نظام آموزشی
- مهارت های لازم برای موفقیت و دستیابی به کیفیت دستاوردهای یادگیری در قرن ۲۱

منابع:

- Angelo, T. A. & Cross, K. P. (1993). *Classroom Assessment Techniques: A Handbook for College Teacher* (2nd Ed) San Francisco: Jossey-Bass.
- Fink, L. D.(2003). *Creating significant Learning Experiences*,) San Francisco. CA: Jossey-Bass
- Stevens, D. D. & Levis, A. J. (2005). *An Introduction To Rubrics*. San Francisco. CA Strelley Pub.
- Barkley, E. F. Cross, K. P. Major, C. H.(2005). *Collaborative Learning Technique: A handbook for College Teacher Faculty*. San Francisco, CA: John Willey

سمینار در ارزیابی عملکرد سازمانهای آموزشی

(کد درس ۲۱ / پیشنیاز ۱۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: تقویت توانایی دانشجویان جهت تحلیل نقش ارزیابی در بهبود و اصلاح فعالیت های مختلف نظام ها آموزشی

سرفصل درس ۳۲ ساعت

موضوعات

نقش ارزیابی عملکرد سالانه در بهبود فرایند های سازمانی

چگونگی آماده شدن برای ارزیابی سالانه عملکرد سازمان های آموزشی

فرایند اجرای ارزیابی عملکرد سالانه

تهیه گزارش ارزیابی عملکرد سالانه

استفاده از نتایج ارزیابی عملکرد سالانه و تصمیم گیری درباره بهبود سازمان های آموزشی

منابع:

-Thomas Jefferson University. **Performance Management**. Accessed on 25.6.2014 from:

http://www.jefferson.edu/university/jmc/faculty/professional_development/evaluation.html

-Accreditation Commission for Community and Junior Colleges(ACCJC).(2010). **Guide to Evaluating Institutions**. Novato, CA: Western Association of Schools and Colleges.

- Performance Evaluation Tips. Accessed on 25.6.2014 from:

<http://drexel.edu/hr/career/review/perfevaltips/>

سمینار در ارزیابی کیفیت محیط های یادگیری غنی شده به وسیله فناوری

(کد درس ۲۲ / پیشنیاز ۴۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با محیط های یادگیری غنی شده به وسیله فناوری اطلاعات، از جمله یادگیری الکترونیکی و نیز چگونگی ارزیابی آنها

سرفصل درس ۳۲ ساعت

موضوعات

- کاربرد فناوری اطلاعات در حوزه یادگیری و مسائل آن

- رویکرد های مختلف به یادگیری الکترونیکی

- نگاهی به کاربرد نظریه های یادگیری در طراحی یادگیری الکترونیکی

- نقش پداگوژی در طراحی یادگیری الکترونیکی

- استانداردهای یادگیری الکترونیکی و آموزش از راه دور

- کیفیت سیستم های یادگیری الکترونیکی و ارزیابی آنها

- ارزیابی و بهبود کیفیت در یادگیری الکترونیکی

منابع:

- Attwell, G. (ed). (2006) *Evaluating E-learning: A guide to the Evaluation of E-learning*. Accessed 25.6.2014 from: www.pontydysgu.org/wp-content/.../11/eva_europe_vol2_prefinal.pdf
- Bazargan, A. ; Mousavi,A. (2010) .Generic Themes for Developing Research Skills through e-Learning: A Case Study from Iran. In Siran Mukerji & Purnendu Tripathi (Eds.), *Cases on Transnational Learning and Technologically Enabled Environments*.(pp. 344-358). Hershey, PA : IGI Global . (DOI: 10.4018/978-1-61520-749-7.ch019)
- Merisotis, J. P. & Phillips, R. A.(1999) What's the Differences? Outcomes of Distance vs. Traditional Classroom-Based Learning. *Change* (May/June),1 3-17.
- Rudestam, K. E. & School- Road.(2010) *Handbook of Online Learning*, (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage

برنامه ریزی استراتژیک در نظامهای آموزشی

(کد درس ۲۳ / پیشنیاز ۱۹)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

در این درس دانشجویان با مفهوم و فرایند برنامه ریزی استراتژیک در نظامهای آموزشی آشنا خواهند شد.

سرفصل درس ۳۲ ساعت

این درس شامل مباحث زیر خواهد بود:

سیاست گذاری و تحلیل سیاست های آموزشی

تفکر استراتژیک

برنامه ریزی استراتژیک در نظامهای آموزشی

شناسایی قوت ها، ضعف ها، فرصت ها و عوامل بازدارنده در نظام های آموزشی

نیاز سنجی و نقش آن در برنامه ریزی استراتژیک

نقش ارزیابی درونی و برونی در بازنمایی کیفیت و استفاده از آن در برنامه ریزی استراتژیک آموزش

انتخاب آینده مطلوب و توافق جمعی در باره آن

فرایند عملی برنامه ریزی استراتژیک در نظام های آموزشی.

منبع:

کافمن، راجر، هرمن، جری (۲) برنامه ریزی استراتژیک در نظام آموزشی (بازاندیشی، بازسازی ساختارها، بازآفرینی). ترجمه فریده

مشایخ و عباس بازرگان، (چاپ سوم ۱۳۸۵) تهران: انتشارات مدرسه.

-National Research Council.(1999) Improving Student Learning: A Strategic Plan for Education

.Research and Its Utilization. Washington, DC: The National Academies Press.

سیستم های اطلاعات مدیریت آموزشی

(کد درس ۲۴/ ۳۰۲)

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری

هدف: آشنایی دانشجویان با مفهوم نظام اطلاعات مدیریت و کاربرد آن در ارزشیابی آموزشی

سرفصل درس: ۳۲ ساعت

موضوعات:

- مفاهیم اساسی در نظام اطلاعات مدیریت آموزشی
 - داده های کیفی و کمی
 - انواع پایگاه داده ها و چگونگی تشکیل آنها
 - به هم تنیدن داده ها و مرتبط ساختن آنها در پایگاه های داده ها
 - نرم افزار های رایانه ای مورد استفاده در سیستم های اطلاعات مدیریت برای ارزیابی
 - تولید کنندگان اطلاعات آموزشی
 - مصرف کنندگان اطلاعات آموزشی
 - اجزاء نظام اطلاعات مدیریت آموزشی
 - قضاوت و تصمیم گیری در نظام آموزشی و نیاز آنها به اطلاعات
 - فرایندها و برون دادهای نظام اطلاعات مدیریت آموزشی
 - چگونگی استفاده از برون دادهای نظام اطلاعات مدیریت آموزشی در ارزشیابی
- منابع:

-Davis L. G. and Olson, M. H.(2005) *M. I. S. Conceptual Foundation, Structure and Development* N. Y. Mc Graw Hill

- Awad, E. M. (1988). *Management Information System: Concept, Structure and Applications* California: Cummings.

Marakas, G., & Obrien, J. (2012). *Introduction to Information Systems*. Irvin: McGraw-Hill .

بازرگان، عباس (۱۳۹۲). ارزشیابی آموزشی. (چاپ ۱۲). تهران: سمت.

(فصل ششم، صفحات ۲۳۶-۲۴۶)

